

Özet

Tüketiciler, satıcı veya sağlayıcılarla girdikleri hukuki ilişkilerin koşullarını müzakere edememekte bu nedenle de kendileri aleyhine dengesizlik yaratan sözleşme hükümleri ile bağlı kalmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durumun tüketiciler üzerinde yarattığı olumsuzlukların önlenmesi adına Avrupa Birliği'nde atılan ilk adım 93/13 sayılı Tüketici Sözleşmelerinde Yer Alan Kötüye Kullanılabilir Kayıtlara İlişkin Konsey Yönergesidir. Diğer ülkeler gibi Türkiye de bu düzenlemeyi esas alarak haksız şartlara karşı koruma mekanizmasını iç hukukumuza aktarmıştır.

6502 sayılı TKHK m. 5 ve Haksız Şartlar Yönetmeliği ile haksız şartlara maruz kalan tüketiciler, tek taraflı olarak düzenlenen ve taraflar arasında dengesizlik yaratan sözleşme hükümlerinden korunmaktadırlar. Bu düzenleme ile tüketicilerin korunması amaçlanırken benzer bir düzenleme genel işlem koşulları için getirilmiş ve tüketici işlemi olup olmadığına bakılmaksızın tüm hukuki işlemlerde karşı tarafa koruma sağlanmıştır. Her ne kadar TBK ile düzenlenen denetim mekanizmaları 6502 sayılı TKHK'da yer alan mekanizmalarla benzerlik gösterse de bu düzenleme çerçevesinde düzenlenmiş bir takım denetim türlerine TKHK'da yer verilmemiştir. Tüketici korumasında yer alan bu boşluk nedeniyle, bu çalışmada genel işlem koşullarına ilişkin getirilmiş olan genel koşulların ele alınması önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın asli amacı, sigorta sözleşmelerinde haksız şartlar ile karşılaşan tüketicilerin korunması adına getirilen düzenlemelerin sigorta ilişkilerinde ne şekilde uygulanacağıdır. Genellikle standart sözleşmelerle faaliyet gösteren sigorta şirketleri, sigorta korumasının ana içeriğini genel işlem koşulu niteliğine sahip sigorta genel ve özel şartları ile meydana getirmektedirler. Buna binaen bu çalışmada, TKHK kapsamında düzenlenmiş olan haksız şartlar denetiminin yanı sıra genel işlem koşulu denetimi çerçevesinde de tüketici sigortaları incelenmiştir.